

Bilaga 14:10 till kommunstyrelsens protokoll den 22 juni 2004, § 12

PM 2004 RII+III (Dnr 319-3226/2003)

Minnesplats för Anna Lindh

Skrivelse av Annika Billström (s)

Borgarrädsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att ytterligare bereda frågan om namngivning av ny torgbildning och utformning av vattenkonstverk i enlighet med vad föredragande borgarråden anför.
2. Gatu- och fastighetsnämnden uppmanas att iordningställa ett minnesmärke på Medborgarplatsen vid den plats där Anna Lindh höll sitt sista tal i enlighet med vad föredragande borgarråden anför.
3. I övrigt anses skrivelsen av Annika Billström (s) behandlad med denna promemoria.

Föredragande borgarråden Kersti Py Börjeson och Jan Valeskog anför följande.

Skrivelsen

I en skrivelse den 8 oktober 2003) till kommunstyrelsen, *bilaga 2*, föreslår Annika Billström (s) att

1. stadsbyggnadsnämnden uppmanas att undersöka möjligheten att namnge Medborgarplatsen till minne av Anna Lindh,
2. gatu- och fastighetsnämnden uppmanas att uppföra ett vattenkonstverk på Medborgarplatsen till minne av Anna Lindh,
3. stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda möjligheten att starta en insamling för finansiering av ett vattenkonstverk på Medborgarplatsen till minne av Anna Lindh,
4. arbetet inriktas mot att Stockholms stad inviger det nya torget den 11 september 2004.

I skrivelsen framhålls att Anna Lindh vid sin bortgång hade en central roll i svensk politik sedan ett par decennier tillbaka. Det var ett hårt slag mot det öppna samhället, både politiskt och mänskligt.

Anna Lindhs sista framträdande två dagar före sin bortgång var på Medborgarplatsen i Stockholm tillsammans med statsminister Göran Persson och Greklands svensktalande utrikesminister Georgios Papandreou. Anna Lindh höll ett engagerande tal där hon pläderade för Europaprojektet och för fred och frihet. För alla människors lika värde.

Medborgarplatsen på Söder i Stockholm står nu inför en omdaning och ombyggnad såväl estetiskt som tekniskt. Ett torg står som en symbol för en öppen plats, gemenskap och trygghet. Att hedra minnet av Anna Lindh genom att uppkalla platsen efter henne skulle utgöra en handling som visar att vi vägrar ge efter för de krafter som motarbetar öppenhet, delaktighet och inflytande.

I planerna för Medborgarplatsen ingår en flytt av konstverket ”Gryning”. Att uppföra ett vattenkonstverk till minne av Anna Lindh skulle ha ett stort symboliskt värde. Det finns många människor som har ett behov att på ett mer konkret sätt

uttrycka sina känslor och delaktighet rörande Anna Lindhs bortgång samt för att manifestera mot våldet i samhället.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, gatu- och fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, kulturnämnden samt stadsdelsnämnderna i Maria-Gamla stan och Katarina-Sofia.

Stadsledningskontoret anser att ett förslag att dedicera konstverket "Livets källa" med kompletterad minnesplatta kan stå i överensstämmelse med skrivelsens intentioner. Därmed synes en insamling var mindre aktuell. Stadsledningskontoret konstaterar också att en minnesfond arbetar på nationell nivå samt att frimärken till Anna Lindhs minne nyligen presenterats.

Gatu- och fastighetsnämnden anför att det är av yttersta vikt att den plats som omger konstverket "Livets källa" iordningställs och får en värdig utformning. Det är utmärkt att konstverket "Livets källa" får omvandlas till ett verkligt vattenkonstverk. Det är väl förenligt med en minnesplats för Anna Lindh. I samråd med kulturnämnden ska platsen också förse med en konstnärlig utsmyckning som anknyter till Anna Lindh och till konstverket "Livets källa". På så sätt vävs gammalt och nytt, historia och framtid, samman. Det vore mycket glädjande om platsen kunde vara färdig för användning på årsdagen av den tragiska händelsen. Frågan om en lämplig plats att namnge efter Anna Lindh behandlas av stadsbyggnadsnämnden som bereder namnfrågor.

Stadsbyggnadsnämnden har gett namnberedningen i uppgift att utreda lämpligheten i att namnge blivande torgbildningen i kv. Gamen efter Anna Lindh. Namnet Medborgarplatsen fastställdes officiellt 1940, då det sedan en tid redan var i allmänt bruk. Namnet har funnits i mer än 60 år och torde nu vara grundligt inarbetat som ett av de mest välkända och centrala namnen på Södermalm och i hela Stockholms innerstad. Detta talar starkt mot en ändring av namnet. Anna Lindh hade ingen personlig anknytning till Medborgarplatsen utöver att det var där hon gjorde sitt sista offentliga framträdande och att hon en tid bodde på Södermalm.

Kulturnämnden besvarar skrivelsen utifrån sitt ansvarsområde. Nämnden delar uppfattningen, när det gäller behovet av att hedra Anna Lindh med ett minnesmärke eller ett konstverk och föreslår att ärendet hänskjuts Stockholms konstråd. Nämnden föreslår att konstrådet får i uppdrag att föreslå utformning av ett minnesmärke samt att i samarbete med gatu- och fastighetskontoret och stadsbyggnadskontoret utse lämplig plats för minnesmärkets placering, samt ansvara för projektets genomförande.

Kulturnämnden är dock tveksam till om önskemålet om invigning av ett minnesmärke kan äga rum redan den 11 september 2004. Ett konstverk värdigt Anna Lindhs minne bör ha högt konstnärligt värde varför det kan finnas behov att tillfråga flera konstnärer för utarbetande av förslag. Innan slutligt ställningstagande till utformning tas bör samråd äga rum med Anna Lindhs familj samt finansiering lösas.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd anförde följande i frågan; det känns angeläget att få en plats till Anna Lindhs minne till stånd. Vi anser dock att namnet Medborgarplatsen är väl inarbetat och omtyckt, både på Södermalm och i övriga staden, och ser därför ingen anledning att byta detta. Att platsen måste vara invigd vid årsminnet 11 september 2004 ser vi inte som en nödvändighet utan menar att det är viktigare att minnesplatsen känns väl förankrad bland medborgarna och utförd i Anna Lindhs anda. Ett vattenkonstverk kan vara ett alternativ och det bör vara möjligt att överväga flera platser till denna minnesplats, bland annat Åsö Torg som nu byggs om, Södermalmstorg, i närheten av

Arvfurstens palats, Vintertullstorget eller Färgargårdstorget där Anna Lindh bott. En avgörande faktor är att förslaget är väl förankrat bland medborgarna på Södermalm.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd anser att det är en mycket god tanke att hedra Anna Lindh genom att uppkalla en gata eller plats efter henne. Dock anser nämnden att Medborgarplatsen inte är ett bra förslag. Medborgarplatsen är sedan länge ett etablerat namn som också är knutet till läget framför Medborgarhuset. Förslaget om en minnesplatta/minnesplats i anslutning till konstverket "Livets källa" vid den norra fasaden av Medborgarhuset är inte heller det ett optimalt alternativ. Nämnden föreslår i stället ett namnbyte på Vintertullstorget till Anna Lindhs torg. Anna Lindh hade sin stockholmsbostad i Norra Hammarbyhamnen intill torget och under många år sitt vardagsliv i och kring torget. På Vintertullstorget finns också en skulptur som Anna Lindh invigde under sin tid som kulturborgarråd i Stockholm.

Våra synpunkter

Det brutala mordet på Sveriges utrikesminister den 11:e september förra året väckte både människors sorg och ilska. Att en människa mördas är alltid en hemsk tragedi både för de närstående och för samhället. Mordet på Anna Lindh är dessutom ett angrepp på det öppna och demokratiska samhället. Att en politisk företrädare som röstats fram av svenska folket mördas är att kränka hela den demokratiska processen.

Vi delar uppfattningen som förs fram i skrivelsen att det är ytterst angeläget att minnet av Anna Lindh hedras på ett värdigt och synligt sätt i Stockholms stad. Minnesplatsen ska både ge möjlighet att sörja och manifesteras att vi inte accepterar att enstaka våldsverkare styr vilka som ska vara våra politiska företrädare.

Vi tycker att gatu- och fastighetsnämndens förslag om att iordningställa området kring "Livets källa" på Medborgarplatsen är bra. Det pågår redan en upprustning av Medborgarplatsen i vilken torgytan mitt på torget möbleras om för gående, solande, evenemang, medborgarsamlingar och demonstrationer. Medborgarplatsen är redan en plats som associeras med livfullhet och politiska arrangemang. Vi anser att det är en mycket lämplig plats för en minnesplats för Anna Lindh, som också gjorde sitt sista framträdande på platsen.

Förutom att konstverket "Livets källa" installeras med vatten måste området kring vattenkonstverket utformas på ett värdigt sätt som ger möjlighet till stillhet och eftertanke. På så sätt får det gamla konstverket "Livets källa" nytt liv samtidigt som platsen tillförs en ny utformning med konstnärlig utsmyckning. Innan slutligt ställningstagande till utformning tas bör samråd äga rum med Anna Lindhs familj.

Ambitionen ska vara att det nya vattenkonstverket ska kunna invigas den 11 september 2004, vilket är ett år efter mordet på Anna Lindh och tre år efter händelsen i New York och World Trade Center samt 31 år sedan militärkuppen i Chile.

I området precis bredvid Medborgarplatsen, kring Åsö torg, har staden påbörjat ett stort arbete med att omdana den outnyttjade torgytan till en modern mötesplats. Området tillförs bostäder, service samt platser att vistas både inomhus och utomhus. Därför delar vi stadsbyggnadsnämndens åsikt att det är lämpligt att Åsö torg, när det fått sin nya utformning, namnges efter Anna Lindh. Vi anser också att platsen bör markeras med ett vattenkonstverk.

I en sådan här fråga är det dock önskvärt att nå en bred enighet. Vi anser därför att frågan om namngivning av ny torgbildning och utformning av vattenkonstverk inte slutgiltigt bör avgöras nu. I stället bör stadsledningskontoret ytterligare bereda frågan i syfte att finna en lösning som kan nå en så bred enighet som möjligt.

Vi föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att ytterligare bereda frågan om namngivning av ny torgbildning och utformning av vattenkonstverk i enlighet med vad föredragande borgarråden anför.
2. Gatu- och fastighetsnämnden uppmanas att iordningställa ett minnesmärke på Medborgarplatsen vid den plats där Anna Lindh höll sitt sista tal i enlighet med vad föredragande borgarråden anför.
3. I övrigt anses skrivelsen av Annika Billström (s) behandlad med denna promemoria.

Stockholm den 27 maj 2004

KERSTI PY BÖRJESON JAN VALESKOG

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Det antecknades att borgarrådet Jan Björklund (fp) ej deltog i beslutet.

ÄRENDET

I en skrivelse den 8 oktober 2003 till kommunstyrelsen, bilaga 2, föreslår Annika Billström (s) att

1. stadsbyggnadsnämnden uppmanas att undersöka möjligheten att namnge Medborgarplatsen till minne av Anna Lindh,
2. gatu- och fastighetsnämnden uppmanas att uppföra ett vattenkonstverk på Medborgarplatsen till minne av Anna Lindh,
3. stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda möjligheten att starta en insamling för finansiering av ett vattenkonstverk på Medborgarplatsen till minne av Anna Lindh,
4. arbetet inriktas mot att Stockholms stad inviger det nya torget den 11 september 2004

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, gatu- och fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, kulturnämnden samt stadsdelsnämnderna i Maria-Gamla stan och Katarina-Sofia.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 18 april 2004, har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter

Inledning

I beredningen av ärendet har framkommit ett gemensamt förslag från Gatu- och fastighetskontoret och SDF Maria-Gamla stan att det befintliga konstverket "Livets källa" på Medborgarhusets fasad intill östra trappan installeras med vatten kompletterat med ett minnesmärke. Torgytans nya möblering har planerats utifrån en huvudidé om en öppen torgyta där ett nytt vattenkonstverk passar mindre väl in. Det har vidare förts fram förslag att döpa om en park på Södermalm till Anna Lindhs minne.

Finansiering mm.

I skrivelsen har aktualiserats att förslaget vattenkonstverk finansieras med en insamling. Stadsledningskontoret konstaterar att en insamling enligt förslaget väl faller inom den kommunala kompetensen.

Uppförandet av ett nytt vattenkonstverk kommer emellertid att fordra en kostnadskalkyl innefattande bl.a. kostnader för en inbjudan till ett antal konstnärer, uppförandet och årliga drift- och underhållskostnader. Att på förhand, utan kostnadskalkyl, uppsätta ett insamlingsmål förefaller vanskligt. Om insamlingsresultatet inte täcker kostnaderna torde staden få träda in med finansiering av återstoden. Att staden medverkar i finansieringen av minnesmärken har tidigare förekommit. Här kan nämnas Wallenbergmonumentet där staden var delfinansiär av totalkostnaden, som beräknats till 2,5 mnkr jämte iordningställandekostnader. Då vidare tidsaspekten särskilt markerats i skrivelsen bör noteras att ett nytt vattenkonstverk med uppförande och ledningsdragningar svårigen kan vara färdigställt till ettårsdagen av mordet om den konstnärliga kvaliteten skall kunna hållas på godtagbar hö g nivå.

Stadsledningskontoret har vidare noterat att en minnesfond har skapats efter mönster av tidigare minnesfond till Olof Palmes minne. Här kommer inte ett enda specifikt ändamål att anges, som när det gäller vattenkonstverket, utan utdelning av fondmedel kommer att ske löpande enligt fastlagda riktlinjer. Stadsledningskontoret gör den bedömningen, vilken vitsordas av minnesfondens sekretariat, att en insamling på kommunal nivå kan inverka distraherande på

allmänheten och därmed störa insamlingen på riksnivå. Stadsledningskontoret vill mot här angiven bakgrund avstyrka förslaget om en kommunal insamling.

Det kan här tillfogas att möjligheter finns att indirekt stödja minnesfonden genom att köpa ett frimärkshäfte till Anna Lindhs minne. Av priset 35 kr. går 4 kr. till minnesfonden.

Det har vidare upplysts att iordningställande av konstverket "Livets källa" sannolikt kan kostnadsberäknas till belopp, som bör kunna hanteras inom tillgängliga finansieringsramar. Detta får ytterligare klarläggas i anslutning till att uppdrag lämnas till berörd nämnd. Därmed skulle en särskild insamling med dess vanskligheter ej vara erforderlig. De personer, som vill uttrycka sin medkänsla med Anna Lindh och hennes anhöriga i form av penninggåva kommer ändå att ges den möjligheten genom den nationella minnesfonden. Samtidigt skapas en plats för minnestankar kring det iordningställda konstverket på Medborgarhuset med kompletterad minnesplatta. Härmed synes i allt väsentligt skrivelsens förslag vara tillgodosett. Om beslutande instanser anser att framlagt förslag svarar mot skrivelsens intentioner bör en invigning också kunna vara möjlig till 2004-09-11. Denna del av Medborgarplatsen kommer därmed att kunna bli ett värdigt minne över Anna Lindhs liv och verk såväl i staden som på nationell och internationell nivå. Att dedicera konstverket "Livets källa" till Anna Lindhs minne innefattar också en symbolik, som nära harmonierar med de tankar och idéer, som hon ville verka för. Konstverket har också en nära direkt anknytning till platsen för hennes sista publika framträdande.

Det anförda innebär inte att stadsledningskontoret utesluter att det senare kan bli aktuellt att uppkalla en plats efter Anna Lindh. I samband med ombyggnaden av Skatteskrapan och nybyggnationen av bostäder i kvarteret Gamen kommer Åsötorget att iordningställas. Det kan vara ett lämpligt tillfälle att överväga om en plats därvid skall uppkallas efter Anna Lindh.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade den 9 december 2003 att överlämna och åberopa gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Samt att därutöver anförda följande.

Det är av yttersta vikt att den plats som omger konstverket "Livets källa" iordningställs och får en värdig utformning. Det är utmärkt att konstverket "Livets källa" får omvandlas till ett verkligt vattenkonstverk. Det är väl förenligt med en minnesplats för Anna Lindh. I samråd med kulturnämnden ska platsen också förses med en konstnärlig utsmyckning som anknyter till Anna Lindh och till konstverket "Livets källa". På så sätt vävs gammalt och nytt, historia och framtid, samman. Det vore mycket glädjande om platsen kunde vara färdig för användning på årsdagen av den tragiska händelsen. Frågan om en lämplig plats att namnge efter Anna Lindh behandlas givetvis av Stadsbyggnadsnämnden som bereder namnfrågor.

Reservation anfördes av *Sten Nordin m.fl. (m)*, *Ulf Fridebäck m.fl. (fp)* och *Björn Nyström (kd)* med hänvisning till sitt förslag till beslut, *bilaga 1*.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 augusti 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Analys

Den pågående upprustningen av Medborgarplatsen har föregåtts av diskussioner med flertalet berörda parter såsom stadsbyggnadskontoret, Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltning, konstkansliet, saluhallsförvaltningen, Stockholm Parkering, torghandlarna, restaurangägarna, kioskägarna, bostadsrättsföreningen Söder Torn samt medborgare på samrådsmöten. En viktig utgångspunkt i planeringsarbetet har varit strävan efter en omöblerad torgyta mitt på torget för gående, solande, evenemang, medborgarsamlingar och demonstrationer.

Enligt ny detaljplan och beviljade bygglov ska restaurangerna placeras utefter torgets norra kant och trafik. Kiosker och torghandel samlas kring isbanan norr om Medborgarhuset. För att uppnå denna fria yta mitt på torget har också beslutats att konstverket Gryning ska flyttas från Medborgarplatsen. Gat- och fastighetskontoret anser det är viktigt att vidhålla huvudidén med en öppen torgyta mitt på torget varför det är olämpligt att placera någon vattenkonst ute på torgytan. På Medborgarhusets norra fasad mellan östra trappan och Götgatan finns sedan 1983 konstverket "Livets källa" av Gustav Nordahl (1903-1992).

Konstverket är avsett att fungera som en vattenkonst men har aldrig varit i drift, möjligheten att iordningställa vatten i konstverket finns dock. Platsen är sommartid inbyggd som del i en uteservering, övriga tider på året är den fullt synlig. Platsen är belägen i anslutning till trappan och erbjuder en viss rumskänsla, det skulle kunna bli en fin och lämplig plats för människors behov av att uttrycka sina känslor och visa delaktighet rörande minnet av Anna Lindh. Eventuellt kan ett nytt minnesmärke komplettera platsen samtidigt som vattenkonsten tas i bruk. Förslaget innebär att uteserveringen måste inskränka sin uteserveringsyta till Götgatan.

Samråd

Frågan om en ny vattenkonst på Medborgarplatsen har behandlats på stadsmiljögruppen 2003-10-23 där bl.a. Konstkansliet och Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltning samtyckte om lämpligt placering för ett minnesmärke.

Konsekvenser

Ett invigning av ett nytt minnesmärket 11 september 2004 kan eventuellt genomföras om endast mindre åtgärder skall utföras. Större åtgärder är troligen svårt att tidsmässigt få färdigställda under samma tidsperiod.

Kontorets förslag/synpunkter

Kontoret föreslår att det befintliga konstverket "Livets källa" installeras med vatten samtidigt som möjligheten att komplettera platsen med ett minnesmärke över Anna Lindh utreds.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 5 februari 2004 att godkänna namnberedningens förslag samt att ge namnberedningen i uppgift att utreda lämpligheten i att namnge blivande torgbildningen i kv. Gamen efter Anna Lindh.

Reservation anfördes av *Lotta Edholm* (fp), *Joakim Larsson* (m) och *Kerstin Rossipal* (kd) med hänvisning till sitt yrkande att endast godkänna namnberedningens förslag.

Stadsbyggnadsnämndens namnberednings tjänsteutlåtande, daterat den 10 december 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Namnberedningen avstyrker det föreslagna bytet av namn på Medborgarplatsen med nedanstående motivering.

Namnet *Medborgarplatsen* (i folkmun *Medis*) fastställdes officiellt 1940, då det sedan en tid redan var i allmänt bruk. Det har alltså en betydande hävd. Namnet har funnits i mer än 60 år och torde nu vara grundligt inarbetat som ett av de mest välkända och centrala namnen på Södermalm och i hela Stockholms innerstad. Detta talar starkt mot en ändring av namnet. Att byta ut ett namn som är så pass gammalt och som i sig inte orsakat några problem, skulle inte vittna om den goda ortnamnsdenna som stat och kommun enligt lag är skyldiga att iaktta. I kap. 1, § 4, kulturminneslagen står att "hävdvunna ortnamn inte [skall] ändras utan starka skäl". Att ersätta *Medborgarplatsen* med ett Anna Lindh-baserat namn skulle sannolikt också ske i strid med folkviljan. Av de drygt 20 000 personer som besvarat en enkät gjord av Dagens Nyheter svarade 75 procent att de inte ville byta ut *Medborgarplatsen*. Anna Lindh hade ingen personlig anknytning till Medborgarplatsen utöver att det var där hon gjorde sitt sista offentliga framträdande och att hon en tid bodde på Södermalm.

Mot förslaget att byta namn på Medborgarplatsen – om man är det minsta tveksam – talar också det faktum att detta är långtifrån den enda möjligheten att hedra Anna Lindh genom ett namn i staden. Som ett exempel kan anföras att det vore lättare att argumentera för ett namnbyte på *Vintertullsparken* vid Hammarby Sjö. Parken ligger nära den plats där Anna Lindh en gång bodde. Den har ett förhållandevis ungt och ännu inte så hävdvunnet namn och Vintertullen finns hugfäst också i andra namn i trakten. Ett namnbyte på parken skulle heller inte orsaka några komplicerande och kanske oönskade adressändringar.

Kulturnämnden beslutade den 2 december 2003 att som svar på remissen överlämna och återopla kulturförvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av *Birgitta Rydell m.fl.* (fp) och *Robert Lissborg* (kd), bilaga 1.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 18 november 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen besvarar skrivelsen utifrån kulturnämndens ansvarsområde. Kulturförvaltningen delar uppfattningen, när det gäller behovet av att hedra Anna Lindh med ett minnesmärke eller ett konstverk och föreslår att ärendet hänskjuts Stockholms konstråd. Konstrådet är det organ som ansvarar för konstnärliga utsmyckningar på stadens mark. Kulturförvaltningen föreslår att konstrådet får i uppdrag att föreslå utformning av ett minnesmärke samt att i samarbete med gatu- och fastighetskontoret och stadsbyggnadskontoret utse lämplig plats för minnesmärkets placering, samt ansvara för projektets genomförande.

Kulturförvaltningen är dock tveksam till om önskemålet om invigning av ett minnesmärke kan äga rum redan den 11 september 2004. Ett konstverk värdigt Anna Lindhs minne bör ha högt konstnärligt värde varför det kan finnas behov att tillfråga flera konstnärer för utarbetande av förslag. Innan slutligt ställningstagande till utformning tas bör samråd äga rum med Anna Lindhs familj samt finansiering lösas.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslutade den 11 december 2003 att anförda följande som svar på remissen från kommunalstyrelsen.

Stadsdelsnämnden anser att det är en mycket god tanke att hedra Anna Lindh genom att uppkalla en gata eller plats efter henne. Dock anser nämnden att Medborgarplatsen inte är ett bra förslag.

Medborgarplatsen är sedan länge ett etablerat namn som också är knutet till läget framför Medborgarhuset. Förslaget om en minnesplatta/minnesplats i anslutning till konst-verket "Livets källa" vid den norra fasaden av Medborgarhuset är inte heller det ett optimalt alternativ.

Nämnden föreslår i stället ett namnbyte på Vintertullstorget till Anna Lindhs torg. Anna Lindh hade sin stockholmsbostad i Norra Hammarbyhamnen intill torget och under många år sitt vardagsliv i och kring torget. På Vintertullstorget finns också en skulptur som Anna Lindh invigde under sin tid som kulturborgarråd i Stockholm.

Reservation anfördes av *Margareta Björk m.fl.* (m) och *Patrik Holmberg* (kd) med hänvisning till sitt förslag till beslut, bilaga 1.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslutade den 11 december 2003 att enhälligt anföra följande som svar på remissen från kommunstyrelsen om Minnesplats för Anna Lindh.

Det känns angeläget att få en plats till Anna Lindhs minne till stånd. Vi anser dock att namnet Medborgarplatsen är väl inarbetat och omtyckt, både på Södermalm och i övriga staden, och ser därför ingen anledning att byta detta. Att platsen måste vara invigd vid årsminnet 11 september 2004 ser vi inte som en nödvändighet utan menar att det är viktigare att minnesplatsen känns väl förankrad bland medborgarna och utförd i Anna Lindhs anda. Ett vattenkonstverk kan vara ett alternativ och det bör vara möjligt att överväga flera platser till denna minnesplats, bland annat Ås ö Torg som nu byggs om, Södermalmstorg, i närheten av Arvfurstens palats, Vintertullstorget eller Färgargårdstorget där Anna Lindh bott. En avgörande faktor är att förslaget är väl förankrat bland medborgarna på Södermalm.

RESERVATIONER M.M.

Gatu- och fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Sten Nordin m.fl. (m), Ulf Fridebäck m.fl. (fp) och Björn Nyström (kd) med hänvisning till sitt förslag till beslut enligt följande.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar

1. att avslå kontorets förslag till beslut
2. att därutöver anföra följande

Den planering som sker i staden för att skapa ett värdigt minnesmärke för Anna Lindh måste tas på stort allvar och får inte bedrivas efter en forcerad eller pressad tidsplan. Det är heller inte passande att en minnesplats för Anna Lindh tas fram genom att försöka genomföra marginella förändringar av redan existerande konstverk, vilket förslaget om förändringen av "Livets källa" dessvärre tyder på. I arbetet med att skapa en minnesplats för och uppföra ett vattenkonstverk till minne av Anna Lindh bör staden ha en helhetssyn. Medborgarplatsen, som är väletablerad bland stockholmarna, ter sig dock inte lämplig för namnbyte eller nya vattenkonstverk. Staden bör därför utreda möjligheterna för en rejäl satsning vid en annan plats, gärna på Södermalm.

Kulturnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Birgitta Rydell m.fl. (fp) och Robert Lisborg (kd) enligt följande.

Anna Lindhs tragiska bortgång tidigare denna höst har skakat oss alla djupt. Hennes gärning, både som politiker i Stockholm och på rikspanet och som representant för Sverige i Europa och världen väckte respekt över alla partigränser. Därför måste också hennes minne hedras på ett värdigt sätt.

Vi menar att staden bör uppkalla någon gata eller plats i centralt läge efter Anna Lindh, men vi avvisar förslaget om att döpa om Medborgarplatsen. Det är viktigt att det skapas så stor enighet som möjligt kring det alternativ som till sist väljs.

Ett minnesmärke bör också tas fram. Detta ska betalas av Stockholms stad och inte genom en insamling. Vi delar helt förvaltningens syn på hur ett sådant minnesmärke ska tas fram, dvs att konstrådet ska vara ansvarigt.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Margareta Björk m.fl. (m) och Patrik Holmberg (kd) med hänvisning till sitt förslag till beslut enligt följande.

att avslå förvaltningens förslag till beslut,

att bifalla vårt gemensamma yttrande i gatu- och fastighetsnämnden enligt följande:

Den planering som sker i staden för att skapa ett värdigt minnesmärke för Anna Lindh måste tas på stort allvar och får inte bedrivas efter en forcerad eller pressad tidsplan. Det är heller inte passande att en minnesplats för Anna Lindh tas fram genom att försöka genomföra marginella förändringar av redan existerande konstverk, vilket förslaget om förändringen av "Livets källa" dessvärre tyder på.

I arbetet med att skapa en minnesplats för och uppföra ett vattenkonstverk till minne av Anna Lindh bör staden ha en helhetssyn. Medborgarplatsen, som är väletablerad bland

stockholmarna, ter sig dock inte lämpligt för namnbyte eller nya vattenkonst-verk. Staden bör därför utreda möjligheterna för en rejäl satsning vid en annan plats, gärna på Södermalm. Vintertullsparken kan vara en av flera aktuella platser, då Anna Lindh bott del av sitt liv i detta område. Ett namnbyte kräver givetvis, att samråd sker med dem som bor och verkar i området.

Skrivelse från Annika Billström (s) om en minnesplats för Anna Lindh

Anna Lindhs tragiska död den 11 september 2003 skakade en hel värld. Anna Lindh hade vid sin bortgång en central roll i svensk politik sedan två decennier tillbaka. När hon gick bort 46 år gammal var hon som utrikesminister ofta i fokus på världens politiska scener och stod på toppen av sin politiska karriär. Av politiska ledare runt om i världen respekterades hon för sin rättframhet i sitt politiska budskap och engagemang.

Anna Lindh föddes i Enskede 1957. Hon bodde på flera platser i Sverige, men i Stockholm kom hon att bo vid Färgargårdstorget. Där hade hon en egen lägenhet innan hon flyttade ihop med sin make i samma område. Jordfästningen i Katarina församling kan sägas ha slutit cirkeln för Anna Lindhs kärlek till Stockholm.

Anna Lindhs sista framträdande två dagar före sin bortgång var på Medborgarplatsen i Stockholm tillsammans med statsminister Göran Persson och Greklands svensktalande utrikesminister Georgios Papandreou. Anna Lindh höll ett engagerande tal där hon pläderade för Europaprojektet och för fred och frihet. För alla människors lika värde.

Det är ett hårt slag mot det öppna samhället, både politiskt och mänskligt, om just det Anna Lindh representerade ska kvävas av hennes tragiska bortgång.

Medborgarplatsen på Söder i Stockholm står nu inför en omdaning och ombyggnad såväl estetiskt som tekniskt. Ett torg står som en symbol för en öppen plats, gemenskap och trygghet. Att hedra minnet av Anna Lindh genom att uppkalla platsen efter henne skulle utgöra en handling som visar att vi vägrar ge efter för de krafter som motarbetar öppenhet, delaktighet och inflytande.

I planerna för Medborgarplatsen ingår en flytt av konstverket ”Gryning”. Eftersom konstverket idag upptar en stor del av den centrala ytan på torget, skapas utrymme för alternativa konstverk vid någon annan del av Medborgarplatsen. Att uppföra ett vattenkonstverk till minne av Anna Lindh skulle ha ett stort symboliskt värde. Vatten symboliserar bl.a. liv, relationer och det globala, men även Stockholm som Nordens Venedig med dess omgivande vatten.

Det finns många människor som har ett behov att på ett mer konkret sätt uttrycka sina känslor och delaktighet rörande Anna Lindhs bortgång samt för att manifesteras mot våldet i samhället. För att skapa förutsättningar för medborgarna att uttrycka sitt stöd bör staden starta en insamling för att finansiera vattenkonstverket.

Med bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att kommunstyrelsen beslutar följande.

Stadsbyggnadsnämnden uppmanas att undersöka möjligheten att namnge Medborgarplatsen till minne av Anna Lindh,

Gatu- och fastighetsnämnden uppmanas att uppföra ett vattenkonstverk på Medborgarplatsen till minne av Anna Lindh,

Stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda möjligheten att starta en insamling för finansiering av ett vattenkonstverk på Medborgarplatsen till minne av Anna Lindh,

Arbetet inriktas mot att Stockholms stad inviger det nya torget den 11 september 2004, vilket är ett år efter mordet på Anna Lindh och tre år efter händelsen i New York och World Trade Center samt 31 år sedan militärkuppen i Chile. Talare föreslås bli Göran Persson och Georgios Papandreou.

Stockholm den 8 oktober 2003

Annika Billström

Finansborgarråd